

NORD-ØSTERDAL TINGRETT

DOM

Avsagt: 14.03.2016 i Nord-Østerdal tingrett

Saksnr: 15-151597MED-NOST

Rettsens leder: dommerfullmektig Nils Christian S. Brandtzæg med alminnelig fullmakt

Meddommere: Liv Tollan Ryen
Hans Petter Almåsvoid Borgos

Den offentlige påtalemyndighet

Politiadvokat Richard Røed

mot

Advokat Ida Andenæs

Med alene rettens medlemmer tilstede ble det, etter rådslagning og stemmegivning for lukkede dører, for åpen rett avsagt slik

DOM

Ove An

Ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Hedmark og Oppland den 5. mars 2015 er han satt under tiltale ved Nord-Østerdal tingrett for overtredelse av

I Straffeloven § 275 første og annet ledd jf § 276

for i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning eller å skade, å ha forsømt en annens anliggender som han styrte eller hadde tilsyn med eller handlet mot den annens tarv, idet utroskapen anses som grov, særlig fordi handlingen har voldt betydelig økonomisk skade, den er forøvet av offentlig tjenestemann eller noen annen ved brudd på den særlige tillit som fulgte med hans stilling eller virksomhet eller den skyldige har ført uriktige regnskaper eller bøker, tilintetgjort, ubrukbargjort eller skjult regnskaper, bøker eller andre dokumenter

Grunnlag:

I tidsrommet januar 2002 til og med 19. juli 2012, i Stor-Elvdal i egenskap av kirkeverge for Stor Elvdal Kirkelig Fellesråd, handlet han mot arbeidsgiver sine interesser idet han i tidsrommet utførte arbeidsoppgaver slik som blant annet:

- opprettelse og vedlikehold av gravmonumenter
- opprettelse av gravfond
- salg av blomsterkasser
- kopiering og trykking av salmer
- utleie av kirkelokaler og tjenestebil

hvorpå han sørget for at betaling for tjenestene ble gjort til konto nr 1850.31.36 771, med tilknyttet Visa-kort, med følgende beløp:

2002 kr 130 355,-
2003 kr 150 709,-
2004 kr 221 195,-
2005 kr 159 448,-
2006 kr 132 073,-
2007 kr 151 352,-
2008 kr 152 269,-
2009 kr 204 781,-
2010 kr 169 286,-
2011 kr 179 769,-
2012 kr 93 865,-

Totalt kr 1 745 102,-

Kontoen var opprettet av ham på Stor Elvdal Kirkelig Fellestråd uten deres kunnskap og beløpene ble helt eller delvis benyttet til formål som var ukjent for og uvedkommende Stor Elvdal Kirkelig Fellestråd.

II Straffeloven § 255 jf § 256

for i hensikt derved å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning, rettsstridig å ha avhendet, pantsatt, forbrukt eller på annen måte tilegnet seg en løsøre-gjenstand som han hadde besittelsen av, men som helt eller delvis tilhørte en annen, eller forføyret over penger han hadde innfordret for en annen eller som på annen måte var betrodd ham, idet underslaget anses som grovt, særlig fordi verdien av det underslätte er betydelig, eller er forøvet av offentlig tjenestemann eller underslaget er forøvet ved brudd på den særlige tillit som fulgte med hans stilling eller virksomhet.

Grunnlag:

I tidsrommet forut for 1. januar 2012, i Stor-Elvdal i egenskap av kirkeverge for Stor Elvdal Kirkelig Fellestråd, tilegnet han seg tilsammen kr 971 942,- av midler fra bankkontoer tilhørende Atneosen meningshetsråd, Evenstad menighetsråd, Sollia menighetsråd, Stor-Elvdal menighetsråd, Strand menighetsråd og Strand Kirkestue som han var regnskapsansvarlig for, og forbrukte deretter beløpet på formål som helt eller delvis var meningshetsrådene og Strand Kirkestue uvedkommende.

Hovedforhandling ble holdt i Nord-Østerdal tingrett 16.-18. februar 2016. Tiltalte møtte og erkjente seg innledningsvis ikke skyldig etter tiltalebeslutningen, men forandret dette under hovedforhandlingen til skyldig hva gjelder post II, og delvis skyldig hva angår post I.

Retten mottok forklaring fra 7 vitner og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 1 år og 9 måneder med fradrag av 3 dager for utholdt varetekt.

Videre la aktor ned påstand om at tiltalte dømmes til betale skadeserstatning til:

- Stor-Elvdal Kirkelig fellestråd med kr 681 689,-
- Sollia Menighetsråd med kr 592 553,-
- Stor-Elvdal Menighetsråd med kr. 142 573,-
- Atneosen Menighetsråd med kr 83 917,-
- Strand Menighetsråd med kr 65 969,-
- Strand Kirkestue med kr. 44 255.

Avslutningsvis la aktor ned påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes for erstatningskravet knyttet til Stor-Elvdal kirkelig fellesråd, og at han for øvrig anses på mildeste måte.

Retten vurdering

Det bemerkes innledningsvis at retten i samsvar med alminnelige bevisbyrderegler på strafferettens område ikke kan domfelle tiltalte med mindre det utover enhver rimelig og fornuftig tvil finnes bevist at han både objektivt og subjektivt har handlet slik som beskrevet i tiltalebeslutningen og at det ikke finnes en straffrihetsgrunn. Retten viser også til at bevisføringsbyrde og tvilsrisiko i straffesaker påhviler den offentlige påtalemyndigheten.

Ved bevisbedømmelsen har retten lagt til grunn at det kreves at det er ført fullt bevis for de faktiske forhold i objektiv henseende, og at enhver rimelig tvil skal løses til fordel for tiltalte. Bevisbedømmelsen skal foretas på grunnlag av en vurdering av flere momenter som hver for seg kan ha ulik bevisstyrke. Det kreves således ikke at hvert enkelt moment skal være bevist utover enhver rimelig tvil, så lenge det etter en samlet vurdering av momentene ikke er rimelig tvil om konklusjonen, jf. Rt-2005-1353.

Kort om sakens bakgrunn:

Tiltalte jobbet som kirkeverge i Stor-Elvdal fra 1994 til 2012. Forut for dette hadde han jobbet som kirketjener i samme sokn siden ca. 1988.

Etter en nasjonal omorganisering i 1997 ble ansvaret for driften av kirkene mm. overført fra de enkelte kommunene til såkalte kirkelige fellesråd. Som en følge av omorganiseringen overtok Stor-Elvdal kirkelige fellesråd (heretter SKF eller fellesrådet) fra og med 1997 ansvaret for driften av kirkene i Stor-Elvdal kommune, og tiltalte ble samtidig ansatt som kirkeverge under dette rådet.

Som kirkeverge hadde tiltalte overordnet ansvar for Stor-Elvdal kirkelige fellesråd sin økonomi, personalet, forvaltning av bygg og anlegg, som kirker og kirkegårder, drift av kontorer og planarbeid. Fellesrådet, ved kirkevergen, utførte også tjenester for Atneosen meningshetsråd, Evenstad menighetsråd, Sollia menighetsråd, Stor-Elvdal menighetsråd, Strand menighetsråd og Strand Kirkestue.

Ila. vinteren/våren 2012 ble tiltalte enig med arbeidsgiver Stor-Elvdal Kirkelige Fellesråd, om at tiltalte skulle avsluttet arbeidsforholdet som kirkeverge idet fellesrådet i forbindelse med revisjon oppdaget at tiltalte i kraft av sin stilling hadde foretatt flere tvilsomme økonomiske disposisjoner.

Som en følge av ovennevnte engasjerte arbeidsutvalget i Stor-Elvdal kirkelige fellesråd høsten 2012 et revisjonsfirma for å revidere/kontrollere årsregnskapene for 2011 for

menighetsrådene i Stor-Elvdal, samt kontrollere bilag og bankutskrifter for året 2012. Funnene ble sammenfattet i en omfattende rapport som kulminerte i at Stor-Elvdal kommune/SKF i november 2012 leverte en anmeldelse til Hedmark politidistrikt.

I mars 2013 ble det besluttet ransaking hos tiltalte, samtidig som tiltalte ble tatt inn til avhør og konfrontert med opplysningene fra etterforskningen. Statsadvokatene i Hedmark og Oppland, ved Thorbjørn Klundseter, tok den 5. mars 2015 ut tiltale i saken. Saken ble deretter sendt Nord-Østerdal tingrett for berømmelse, og hovedforhandling ble berømmet til 23-25. mai 2015.

Saken ble deretter trukket tilbake av påtalemyndigheten, før den høsten 2015 på nytt ble sendt tingretten for berømming.

Hovedforhandling ble avholdt ved Nord-Østerdal tingrett sine lokaler i Tynset 16.-18. februar 2016.

Tiltalen omhandler to forhold fordelt på to tiltaleposter. Post I omhandler ett tilfelle av grovt utroskap for til sammen kr. 1 745 102,- mens post II omhandler ett tilfelle av grovt underslag på til sammen kr. 971 942,-.

Skyldspørsmålet

Tiltalens post I

Som en følge av revisjonsrapportene som er nevnt ovenfor, kom det for en dag at tiltalte disponerte en bankkonto som bar navnet "Stor-Elvdal kirkekontor" med tilhørende visakort. I følge revisjonsrapporten var denne kontoen ukjent for fellesrådet. Kontoen vil i det følgende bli omtalt som "visakontoen"

Tiltalte har forklart at angjeldende visakonto ble opprettet tidlig på 2000-tallet og at dette skjedde som et ledd i å kunne fakturere "kunder" for arbeid som ble utført privat av tiltalte og flere andre kirketjenere tilhørende Stor-Elvdal sokn. Tiltalte har forklart det var vanlig praksis helt tilbake til 50-60-tallet at kirketjenere påtok seg oppgaver for private, og/eller pårørende, knyttet til stell av graver, herunder blomsterstell mm. og at betalingen for denne typen jobber ble kanalisert direkte til den enkelte kirketjener som inngikk avtale med kunden. Dette da slik at kirken som sådan aldri var part i dette systemet og heller ikke så noe til pengene.

Tiltalte har fremholdt at systemet var slik som beskrevet ovenfor også etter omorganiseringen i 1997 da fellesrådene overtok arbeidsgiveransvaret for kirkevergen og kirketjenere. Tiltalte anfører at han med dette tok over et "arvet system".

Retten finner tiltaltes forklaring knyttet til dette troverdig og viser til at også prost Lappegård i retten ga uttrykk for at det forekom at avtaler ble inngått på den måten, og at det var en velkjent etisk problemstilling hvorvidt kirketjenere på generelt grunnlag skulle påta seg denne typen jobber.

Ut fra bevisførselen legger retten til grunn at fellesrådet i all hovedsak, og i utgangspunktet, får sine midler fra kommunalt hold idet kommunene er lovpålagt å finansiere kirken. I tillegg kommer festeavgifter.

Tiltalte har forklart at han som kirkeverge hadde ansvar for Stor-Elvdal kirkelige fellesråd sin økonomi, personalet, forvaltning av bygg og anlegg, som kirker og kirkegårder, drift av kontorer og planarbeid. Tiltalte har gjort rede for at økonomien var anstrengt i stort sett hele perioden, hvilket også fremgår av den fremlagte dokumentasjonen, herunder møtereferater fra fellesrådets møter. Tiltalte opplevde det slik at fellesrådet, eller kirken som sådan, ikke fikk tilført de midlene de etter sin egen oppfatning hadde krav på.

Tiltalte har iht. til sin egen forklaring drevet en såkalt "butikk i butikken" ved å utføre diverse servicetjenester som det egentlig lå til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd å utføre, samtidig som han har tilgodesett seg "lønn" og "provisjon" for dette. Det er på det rene at midlene ikke er, regnskapsført, beskattet eller rapportert på annen måte.

Iht. til fremlagt og gjennomgått dokumentasjon er det etter rettens syn på det rene at det i årene 2002-2012 ble foretatt innbetalinger til den såkalte "visakontoen" – kto: 1850.31.36 771- med til sammen kr. kr 1 745 102,-, fordelt med følgende innskudd per år:

2002 kr 130 355,-
2003 kr 150 709,-
2004 kr 221 195,-
2005 kr 159 448,-
2006 kr 132 073,-
2007 kr 151 352,-
2008 kr 152 269,-
2009 kr 204 781,-
2010 kr 169 286,-
2011 kr 179 769,-
2012 kr 93 865,-

Tiltalte har erkjent at denne oppstillingen er riktig hva angår hva som rent beløpsmessig har kommet inn på kontoen, men har fremholdt at det aldri ble ført noe regnskap for visakontoen idet det ikke fantes tid eller ressurser til å gjøre dette.

Idet de samme tallene fremgår av dokumentasjonen som er foretatt fra påtalemyndighetens side; legges det til grunn at visakontoen i årene 2002 -2012 ble tilført tilsammen minst kr. 1 745 102,-.

Iht. tiltales forklaring legger retten til grunn at tiltalte har disponert over midlene på visakontoen alene. Retten legger tiltaltes forklaring hva angår dette til grunn.

I lys av bevisførselen legger retten til grunn som utvilsomt at Stor-Elvdal kirkelige fellesråd som sådan ikke har hatt kunnskap om hverken angjeldende visakonto eller tiltaltes handlinger. Den eneste som har tilkjennegitt kunnskap om kontoen, og bruken av denne, er vitnet Vestad, som satt i fellesrådet som kommunens representant fra 1995-2012.

I tillegg til de ovennevnte innbetalingen har det kommet innbetalinger fra menighetsrådenes kontoer til angjeldende visa konto. Tiltalte har i korte trekk forklart at han hadde disposisjonsfullmakt for bankkontoene tilhørende menighetsrådene Strand, Evenstad, Stor Elvdal, Atnosen og Sollia, og i tillegg Strand Kirkestue. Bakgrunnen for dette var at Stor-Elvdal Kirkelig fellesråd skulle bistå dem i den daglige driften, dette slik at de hadde organisert virksomheten på en slik måte at alle de nevnte subjektene benyttet samme bankkontoer; herunder en brukskonto, og en høyrentekonto.

Hva angår bruken av pengene har tiltalte forklart at de nevnte kontoene, altså "visakontoen", brukskontoen og høyrentekontoen, de to sistnevnte tilhørende menighetsrådene og kirkestuen, ble brukt om hverandre til ulike kirkelige formål uten noen tanke på hvilke midler som tilhørte hvilke subjekter. Tiltaltes forklaring innebærer således en anførsel om at midlene som kom inn på visakontoen, helt eller delvis, har blitt kanalisert tilbake til kirkelige formål.

Ovennevnte medførte, som det fremgår av rettens bemerkninger til tiltalens post II under, at kontoene tilhørende de angitte menighetsrådene og kirkestuen regelrett ble tømt; og at pengene blant annet ble kanalisert inn på "visakontoen" som tiltalte disponerte alene. Pengene som ble overført til visakontoen fra menighetsrådene sin kontoer utgjør dog ikke en del av tallgrunlaget for tiltalens post I.

Iht. tiltaltes forklaring og den fremlagte dokumentasjonen, legger retten til grunn at innbetalingene knyttet til post I, i alt det vesentlige stammer fra følgende type innskudd:

- Innkrevde festeavgifter (gravfeste)
- Fakturerte tjenester (blomster /stell graver)

- Kopiering av salmer eller liknende
- Utleie av lokaler og materiell/utstyr tilhørende fellesrådet (kirken)
- Salg av materiell tilhørende kirken /fellesrådet
- Inntekter i forbindelse med konfirmasjon
- Gravmonumenter (opprettelse og vedlikehold)
- Provisjon innbetalt fra steinleverandører.

Tiltalte har erkjent delvis straffeskyld for grov økonomisk utroskap, og har forklart at det er på det rene at en del av de ovennevnte innskuddene er innskudd som skulle ha vært kanalisert inn på fellesrådets konto, på deres regnskap og deres budsjett, og ikke inn på det som i realiteten har vært tiltaltes private konto, altså den nevnte visakontoen.

Med et utgangspunkt i totale overføringer på til sammen kr 1 745 102,-, har tiltalte gjort gjeldende at følgende innskudd/overføringer ikke vedkommer Stor-Elvdal kirkelige fellesråd:

- Blomster/stell graver med kr. 244 123,36
- Gravmonument med kr. 484 945,88
- Provisjoner med kr. 281 313,-

Som samlet utgjør kr. 1 010 382,79,-, hvilket igjen medfører at tiltalte i realiteten har erkjent straffeskyld for grovt økonomisk utroskap for til sammen kr. 734 719,21; fordelt på de ovennevnte innskuddene.

Retten vil i det følgende gjennomgå hovedtypene av de ulike innbetalingene. Det bemerkes at det i tillegg til ovennevnte har kommet ytterligere innbetalinger som skulle ha vært kanalisert til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd

Tiltalte har som nevnt ovenfor forklart at mye av inntektene er inntekter som skulle ha vært kanalisert til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd.

Festeavgifter:

Innbetalingene knyttet til dette punktet gjelder såkalt "gravfeste", altså leie av gravplass.

Det er etter rettens syn bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har krevd inn festeavgifter, som skulle vært kanalisert til fellesrådet, ved produsere og sende ut fakturerer på kirkens, herunder kirkekontorets, brevark og med organisasjonsnummer tilhørende kirkelige etater.

Tiltalte har erkjent at han har krevd inn festeavgift for gravfeste, at han har kanalisert inntektene dette genererte inn på den aktuell visakontoen og at han var klar over at han således handlet i strid med fellesrådets interesser.

Det er etter rettens syn på det rene at inntektene fra festeavgiftene, altså såkalt gravfeste, er midler som skulle ha vært kanalisert til fellesrådet.

Utleie:

Tiltalte har forklart at han har besørget at inntekter for utleie av lokaler og materiell, herunder biler mm., alt tilhørende fellesrådet, ble kanalisert inn på visakontoen tilhørende tiltalte.

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon at tiltalte produserte fakturaer slik at det for alle praktiske formål så ut som man betalte til kirken, men at pengene ble kanalisert inn på den ovennevnte visakontoen som kun tiltalte disponerte.

Det er etter rettens syn på det rene at utleie av kirkelokaler og kirkens kjøretøy mm., genererer midler som skulle vært kanalisert til fellesrådets konto.

Salg av materiell:

Tiltalte har erkjent at han at han har solgt materiell/utstyr tilhørende fellesrådet og at han kanaliserte inntektene dette genererte inn på den aktuelle visakontoen.

Det er etter rettens syn på det rene at inntekter generert fra salg av materiell/utstyr tilhørende menighetsrådene, eller fellesrådet, genererer midler som skulle vært kanalisert til fellesrådets konto.

Tjenester for begravesbyrå:

Tiltalte har forklart, og retten legger til grunn, at denne typen innbetalinger fra ulike begravesbyrå stammer fra arbeid som er utført av tiltalte, eller kirketjenerne. Det være seg f.eks kopiering av salmer til bruk i begravelser e.l.

Tiltalte har forklart at kirkens utstyr og materiell ble benyttet til denne typen jobber. Tiltalte har erkjent at denne typen inntekter skulle ha vært kanalisert til fellesrådets konto.

Det er etter rettens syn på det rene at denne typen arbeid, hvor kirkens utstyr og materiell blir benyttet, genererte midler som skulle vært kanalisert til fellesrådets konto.

Samlet sett utgjør de overføringene/innskuddene tiltalte har erkjent straffeskyld for til sammen 734 719,21. Sett hen til tiltaltes skylderkjennelse, sammenholdt med den øvrige dokumentasjon, finner retten det ikke nødvendig å gjennomgå hvordan innskuddene er fordelt mellom de ulike postene.

De omstridte inntektskildene

Tiltalte har som nevnt erkjent straffeskyld for grovt økonomisk utroskap knyttet til de ovennevnte inntektskildene, men har benektet at postene "gravmonumenter", "provisjon" og "blomster/stell graver" skulle ha vært kanalisert til fellesrådet, og han har således ikke erkjent straffeskyld for grov utroskap for inntektene/innskuddene som stammer fra denne delen av virksomheten.

Det første spørsmålet er hvorvidt disse tre postene utgjør inntekter som skulle ha kommet fellesrådet til gode, dvs. om det objektivt sett er å anse som en utroskapshandling fra tiltaltes side å utføre denne typen arbeid, for så å kanalisere angjeldende penger inn på visakontoen.

Blomster og stell av graver

Tiltalte har iht. sine egne beregninger mottatt til sammen kr 244 123,36 på visakontoen for arbeid av typen gravstell mm.

Disse innbetalingene gjelder som nevnt innledningsvis betaling for arbeid utført av tiltalte og kirketjenerne tilknyttet de ulike kirkene innad i soknet.

Tiltalte har fremhevet at det gjaldt arbeid utført helt privat og at de inntektene som ble generert ikke skulle vært kanalisert til Stor-Elvdal kirkelige fellesråd

Det fremgår av fakturerer som ble funnet via speiling av tiltaltes datamaskin, at tiltalte i all vesentlighet har fakturert private for blomsterstell mm. ved bruk av kirkenes fakturamal, deres organisasjonsnummer og deres logoer. Det kan etter rettens syn ikke finnes tvil om at de som har mottatt slike fakturaer har trodd at de betalte til kirken; altså til en konto underlagt Stor-Elvdal kirkelige fellesråds disposisjonsmyndighet.

Tiltalte har forklart at dette var et "arvet" system som baserte seg på kontantbetaling, men at han satte det i et system der arbeidene ble betalt via bank og at kirketjenerne fikk utbetalt "provisjon" fra den samme kontoen. Tiltalte har fremhevet at dette gjaldt penger som aldri skulle ha vært kanalisert til fellesrådets konto, og at pengene som er overført visakontoen som betaling for blomster og gravstell må holdes utenfor de forhold tiltalen gjelder og de forhold han har erkjent straffeskyld for.

Spørsmålet for retten er hvorvidt ovennevnte beløpet kan sies å være penger fellesrådet hadde krav på, eller en forventning om, at skulle tillegges fellesrådet; og under dette hvorvidt det er å betrakte som økonomisk utroskap når tiltalte besørget at innbetalingene ble holdt utenfor fellesrådets kontoer og viten.

Sett hen til tiltaltes forklaring, sammenholdt med forklaringen fra prosten i Sør-Østerdal, Lappegård, finner retten å kunne legge til grunn at Stor-Elvdal kirkelig fellesråd frem til 2010 ikke hadde noe system for utføring av de arbeidsoppgaver som tiltalte og noen kirketjenere utførte i relasjon til tradisjonelt gravstell, ei heller noe system for innkreving av penger for de samme tjenester. Retten vil spesielt vise til at Lappegård ga uttrykk for at det først og fremst var en etisk problemstilling hvorvidt kirkens personell kunne ta på seg slikt ekstraarbeid; fremfor å være en problemstilling knyttet til at man unndro en inntektskilde.

Ut i fra bevisførselen, herunder dokumentasjonen og vitneforklaringene, finner retten å kunne legge til grunn at Stor-Elvdal kirkelige fellesråd først i 2010 fattet vedtak der tjenestene tiltalte og kirkeeierne utførte knyttet til gravstell, ble prissatt. Fellesrådet formaliserte således ordningene i vedtaksform i 2010.

Retten tar dette til inntekt for at gravstell o.l arbeid først i 2010, formelt ble gjort til en del av Stor-Elvdal kirkelige fellesråds virksomhet. Dette med den følge at det etter rettens syn ikke vil være riktig å klassifisere handlingene i perioden 2002-2010 som økonomisk utroskap ovenfor Stor-Elvdal kirkelige fellesråd.

Etter rettens syn er det åpenbart uheldig at tiltalte også i denne sammenhengen har misbrukt arbeidsgivers utstyr, fakturaprogram og ikke minst arbeidsgivers tillitt i samfunnet, til å kreve inn "private" anliggende for seg selv og kirketjenere, men retten finner at dette ikke omfattes av utroskapsbestemmelsen i § 275 i denne saken.

Fra 2010 til 2012 er det imidlertid, slik tingretten ser det, på det rene at det var tale om å unndra midler som åpenbart, og vedtektsfestet, skulle ha vært kanalisert som en inntekt for fellesrådet.

Iht. til beregninger utarbeidet av tiltalte og hans forsvarer, legger retten til grunn at følgende innskudd skulle ha vært kanalisert til fellesrådet, og ikke visakontoen:

- 2010 kr. 17 500,-
- 2011 kr. 28 555,-
- 2012 kr. 5 500,-

Til sammen: kr. 51 555,-.

Retten legger disse beregningene til grunn.

Gravmonumenter og "innbetalt" provisjon

Denne posten gjelder salg av gravsteiner mm., samt montering og vedlikehold av samme.

Tiltalte har grundig redegjort for at bla. han selv opptrådte som en slags "agent" for ulike firmaer som solgte gravsteiner/gravmonumenter. Tiltalte har forklart, og retten legger til grunn, at tiltalte fakturerte "kundene" for f.eks en gravstein, samt arbeid ifølge med montasjen av samme; dette være seg f.eks bolting av monumentet, og at pengene som kom inn fra denne virksomheten ble kanalisert inn på visakontoen etter samme mal som gjengitt ovenfor for hhv. festeavgiftene og mer alminnelig gravstell.

Retten legger til grunn at gravmonumentene ble kjøpt med penger fra visakontoen, på vegne av bestillerne, og deretter viderefakturert ut til kundene; hvorpå tiltalte for dette arbeidet i tillegg mottok, en eller flere ganger årlig, såkalt "provisjon" fra "steinfirmaene"; altså de som leverte gravmonumenter.

I følge tiltalte gjaldt provisjonen 10-20 % av verdien av de steinene tiltalte solgte. Også disse pengene ble kanalisert inn på den aktuelle visakontoen.

Iht. tiltaltes forklaring, herunder også hjelpedokument fremlagt av forsvarer, har det i årene 2004-2012 blitt gjort innskudd på til sammen kr. 484 945,88,- knyttet til "gravmonumenter" til den aktuelle visakontoen. Slik beregningene er forklart for retten, finner retten å kunne legge disse til grunn.

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, herunder utstedte fakturaer, at bestillingene er gjort til både navngitte kirketjenere, samt til "kirkekontoret" hvilket etter rettens syn leder til at det ikke finnes tvil om at de som mottok slike fakturaer har trodd at de betalte til kirken; altså til en konto underlagt fellesrådets disposisjonsmyndighet.

I lys av bevisførselen legger retten til grunn at arbeid knyttet til bolting, vedlikehold mm. av gravmonumenter, fra og med 2010, skulle ha generert inntekter for fellesrådet; under dette også slik at inntektene skulle ha vært kanalisert til fellesrådet og ikke til visakontoen som tiltalte disponerte. For årene 2010 til 2012 er det, slik tingretten ser det, på det rene at det var tale om å unndra midler som åpenbart, og vedtektsfestet, skulle ha vært kanalisert som en inntekt for fellesrådet.

Iht. til beregninger utarbeidet av tiltalte og hans forsvarer, legger retten til grunn at følgende innskudd skulle ha vært kanalisert til fellesrådet, og ikke visakontoen:

- 2010 kr. 14 160,-
- 2011 kr. 64 190,-
- 2012 kr. 8 555,-

Til sammen: kr. 86 905,-.

Retten legger disse beregningene til grunn.

Hva angår utbetalte provisjoner fremgår det av fremlagt dokumentasjon at disse i perioden 2004-2012 beløper seg til sammen kr. 281 313,55,-.

Etter rettens syn kan ikke innskuddene til visakontoen, som stammer fra dette, regnes for å være innskudd/inntekter som skulle ha vært kanalisert til fellesrådet. Retten har vanskelig for å se hvordan fellesrådet, som er underlagt offentlige regnskapsprinsipper, skulle kunne operere på en måte der de mottar provisjon for å "videreformidle" gravsteiner. Etter rettens syn dreier det seg her om penger som fellesrådet, selv om de opererte på samme måte som tiltalte, aldri ville ha sett noe til. Retten mener derfor det ikke er å betrakte som en utroskapshandling ift. SFK hverken å motta provisjonen, eller å kanalisere denne inn på den aktuelle visakontoen.

Retten finner således at hele beløpet på kr. 281 313,55 knyttet til provisjoner må holdes utenfor idet tiltalte ikke kan sies å ha handlet i mot sin arbeidsgivers interesse hva angår dette.

Med et utgangspunkt i totale overføringer på til sammen kr 1 745 102,- har tiltalte erkjent straffeskyld for grov økonomisk utroskap for handlingene knyttet til innskudd/overføringer svarende til kr. kr. 734 719,21,- under dette de inntekter som er beskrevet ovenfor.

Basert på det resultat retten har kommet til ovenfor angående de omstridte innskuddene/overføringene, som tiltalte nekter straffeskyld for, ser resultatet slik ut.

- Erkjent kr. 734 719
- Blomster/stell graver: kr: 51 555
- Gravmonumenter kr: 86 905

Tilsammen kr. 873 179,-.

Samlet sett finner retten det bevist ut over en hver rimelig tvil at tiltalte i perioden 2002-2012, i Stor-Elvdal i egenskap av kirkeverge for Stor Elvdal Kirkelig Fellesråd, handlet mot arbeidsgiver sine interesser idet han i tidsrommet

- krevde inn festeavgifter (gravfeste)
- utførte og fakturerte tjenester (blomster /stell graver) 2010-2012
- tok seg betalt for kopiering av salmer eller liknande

- leide ut lokaler og materiell/utstyr tilhørende fellesrådet (kirken)
- solgte materiell tilhørende Kirken /fellesrådet
- arbeidet med gravmonumenter (opprettelse og vedlikehold) 2010-2012

hvorpå han sørget for at betaling for de ovennevnte tjenestene, samt innbetaling av provisjon ble gjort til konto nr 1850.31.36 771, med tilknyttet Visa-kort, med totalt kr 1 745 102,- Retten legger, basert på drøftelsene ovenfor, etter dette til grunn som bevist utover enhver rimelig og fornuftig tvil at det i det minste er overført beløp til angjeldende visakonto svarende til kr. 873 179 som skulle ha vært kanalisert inn på fellesrådets kontoer.

Kontoen var opprettet på Stor Elvdal Kirkelig Fellesråd/ Kirkekontor, uten deres kunnskap og de innbetalte beløpene ble helt eller delvis benyttet til formål som var ukjent for, og helt eller delvis uvedkommende for, Stor Elvdal Kirkelig Fellesråd. Midlene ble under enhver omstendighet fordelt og forbrukt uten noen form for vedtaksdekning fra SKF.

Vilkårene for domfellelse etter utroskap fremgår av straffeloven § 275 første ledd, som fastsetter:

«For utroskap straffes den som i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning eller å skade, forsømmer en annens anliggender som han styrer eller har tilsyn med, eller handler mot den annens tarv».

Retten finner det ikke tvilsomt at tiltalte som kirkeverge under Stor-Elvdal kirkelige fellesråd omfattes av utroskapsbestemmelsen i straffeloven § 275.

Ved å overta, og utføre, fellesrådets arbeidsoppgaver som beskrevet ovenfor, ved en utspekulert "butikk i butikken"-metode har tiltalte, slik tingretten ser det, handlet mot Stor-Elvdal kirkelig fellesråds interesser idet inntektene, som tilhørte fellesrådet, ble kanalisert inn på en konto tiltalte disponerte alene. Videre ble pengene forbrukt uten noen form for vedtaksdekning fra Stor-Elvdal kirkelige fellesråd. Etter rettens syn er det ikke av betydning for skyldspørsmålet at tiltalte har fastholdt at mye av pengene ble forbrukt på kirkelige formål idet tiltalte ved å handle på denne måten har satt seg over fellesrådet som organ, og han har forbrukt midlene på etter sitt eget forgodtbefinnende. Ved sine handlinger har tiltalte, slik tingretten ser det, forsømt sin arbeidsgivers økonomiske anliggender på det groveste ved at han som kirkeverge i realiteten overtok en betydelig del av inntektssiden av den aktuelle virksomheten, samt at han disponerte de samme midlene uten noen form for vedtaksdekning fra fellesrådets side.

Retten finner det utvilsomt at tiltalte var seg bevisst at han ved dette handlet i strid med sin arbeidsgivers tarv. Retten finner således at tiltalte handlet forsettlig, og under dette også i den hensikt å skaffe seg og/eller andre en uberettiget vinning. Det vises særskilt til at tiltalte ved sin disponering av midlene har tilgodesett personer og formål som det må

kunne legges til grunn at Stor-Elvdal kirkelige fellesråd ikke ville ha tilgodesett på samme måte; eller sagt på en annen måte; ikke hadde økonomisk anledning til å tilgodese på samme måte. Retten vises for øvrig til tiltaltes skylderkjennelse.

Etter dette finner retten det utvilsomt at tiltalte har forholdt seg som beskrevet i tiltalebeslutningen post I, med de moderasjoner i forhold til aktuelt samlet beløp som fremgår ovenfor.

Utroskapen må etter tingrettens syn anses som grovt, jf straffeloven § 276, særlig på grunn av beløpets størrelse på kr 873 179, men også fordi tiltaltes handlinger anses som svært alvorlige brudd på den særlige tillit han hadde i kraft av sin stilling som kirkeverge. Retten viser videre til at tiltalte som et ledd i den straffbare handlingen totalt unnlot å føre regnskap og ta vare på bilag; hvilket igjen gjør det vanskelig, om ikke umulig, å redegjøre for hva pengene egentlig har blitt forbrukt på.

De objektive og subjektive vilkår for staff er oppfylt. Tiltalte blir etter dette å domfelle for grov økonomisk utroskap.

Tiltalens post II

Tiltalte har erkjent straffeskyld for denne posten og har i korte trekk forklart at menighetsrådene Strand, Evenstad, Stor Elvdal, Atnosen og Sollia, og i tillegg Strand Kirkestue, i forbindelse med at Stor-Elvdal Kirkelig fellesråd skulle bistå dem i den daglige driften, hadde organisert virksomheten på en slik måte at alle de nevnte subjektene benyttet samme bankkontoer; herunder en brukskonto, og en høyrentekonto.

Tiltalte har videre forklart at han i egenskap av å være kirkeverge for Stor-Elvdal Kirkelige Fellesråd alene førte regnskap for disse kontoene, samt at han hadde disposisjonsfullmakt for de samme kontoene.

Tiltalte har forklart at han førte et "regnskap" per år per subjekt, men at dette ikke var nøyaktig og at regnskapene for hvert subjekt ga uttrykk for hva som - skulle ha vært på kontoene- dersom tiltalte selv ikke hadde forføyet over pengene på annet vis. Tiltaltes forklaring underbygges av sakens øvrige dokumentasjon, og den legges derfor til grunn.

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Atnosen menighetsråd per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen 92 876,85 fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 32 256,50
- Høyrentekonto med kr. 60 620,35

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Evenstad menighetsråd per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen kr. 47 229,38,- fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 17 121,50
- Høyrentekonto med kr. 30 107,88

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Sollia menighetsråd per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen kr. 655 815,34 fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 75 293,50
- Høyrentekonto med kr. 580 521,84

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Stor-Elvdal menighetsråd per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen kr. 157 794,48 fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 32 158,50
- Høyrentekonto med kr. 125 794,48

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Strand menighetsråd per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen kr. 73 012,13 fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 25 373,50
- Høyrentekonto med kr. 47 638,63

Det fremgår av fremlagt dokumentasjon, med dette regnskapene tiltalte har ført, at Strand kirkestue per 31.11.12 skulle ha hatt omløpsmidler på til sammen kr. 48 980,84 fordelt på følgende kontoer:

- Brukskonto med kr. 12 383,50
- Høyrentekonto med kr. 36 597,34

Den ovennevnte oppstillingen skulle tilsi at det samlet sett, per 31.12.2011, fantes følgende fordelt på de to kontoene:

- Brukskonto kr. 194 587,00
- Høyrentekonto kr. 881 122,02

Det fremgår videre av kontoutskriftene fra hhv. bruks- og høyrentekontoen at den reelle saldoen per. 31.12.2011 var følgende:

- Brukskonto kr. 83 278,64
- Høyrentekonto kr. 20 487,85

som gir en samlet differanse mellom bokført saldo, for begge kontoene samlet, og regnskapsført reell saldo, for begge kontoene samlet, på kr. 971 942,53; hvilket er samsvarende med beløpet oppgitt i tiltalen.

Ovennevnte differanse underbygges av tiltaltes forklaring hvor det fremgår at han skal ha forbrukt menighetsrådenes penger på blant annet overføringer til VISA- kontoen som nevnt under drøftelsen under post I, et ureglementert bilkjøp, utgifter til håndverkere, lysekrone i Stor-Elvdal kirke, arbeid ifbm. utvidelse av Koppang kirkegård samt tilskudd til gospelkoret. Det vises for øvrig til tiltaltes forklaring slik relevante deler av denne er gjengitt under post I.

Retten skal bemerke at de regnskapene som er erlagt for menighetsrådene og Strand kirkestue, vanskelig kan legges til grunn som reelle regnskaper, men finner at regnskapene, sammenholdt med tiltaltes forklaring, og øvrig dokumentasjon, danner et minimumsbeløp svarende til det de angjeldende menighetsrådene og Strand kirkestue reelt sett skulle ha hatt på konto.

Slik tingretten ser det er det således på det rene at tiltalte har tilegnet seg tilsammen kr 971 942,-, som beskrevet i tiltalen. Retten er videre av den oppfatning at pengene er forbrukt av tiltalte, uten menighetsrådenes og kirkestuens viten, på formål som var menighetsrådene og Strand kirkestue uvedkommet. Retten kan vanskelig se behovet for å operere med falske regnskap ovenfor menighetsrådene og Strand kirkestue, dersom de var innforstått med, og ønsket, en disponering av midlene på den måten tiltalte gjorde.

Retten finner videre grunn til å bemerke at flere av menighetsrådene også hadde en del såkalte "bundet fond", som i realiteten må likestilles med øremerkede midler. Dette være seg for eksempel testamentariske gaver som er gitt til menighetene med bestemte formål. Disse midlene skulle etter sin art ikke benyttes på andre formål. Retten har vanskelig for å tro at menighetsrådene var innforstått med, klar over, eller ønsket, at deres midler; herunder også de nevnte øremerkede midlene, skulle benyttes av tiltalte på den måten han gjorde.

Retten finner etter dette det bevist utover en hver rimelig tvil at tiltalte, i egenskap av å være kirkeverge for Stor Elvdal Kirkelig Fellesråd, tilegnet seg tilsammen kr 971 942,- fra to bankkontoer, herunder en brukskonto og en høyrentekonto, tilhørende Atneosen meningshetsråd, Evenstad menighetsråd, Sollia menighetsråd, Stor-Elvdal menighetsråd, Strand menighetsråd og Strand Kirkestue, som han var regnskapsansvarlig for, og at han forbrukte pengene på formål som helt eller delvis var de nevnte menighetsrådene og Strand Kirkestue uvedkommet.

Tiltalte har etter dette rettsstridig forføyd over penger som var betrodd ham, og de objektive vilkår for underslag etter straffeloven § 255 er således tilstede.

Det samlede beløpet er på kr 971 942,53. Det dreier seg åpenbart om et grovt underslag, jf. straffeloven § 256. Foruten beløpets størrelse viser retten til den særlig betrodde stillingen tiltalte hadde.

Hva angår subjektiv skyld er det etter tingrettens syn bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte forsettlig har forholdt seg som beskrevet ovenfor, og at han har handlet på den beskrevne måte i den hensikt å skaffe seg selv, og/eller andre, en uberettiget vinning.

Så vel de objektive og subjektive vilkår for staff er oppfylt .Tiltaltes dømmes etter dette for underslag i henhold til i tiltalens post II.

Reaksjonsspørsmålet

Tiltalte er 48 år gammel, og skal nå domfelles for ett tilfelle av grov økonomisk utroskap for til sammen kr. 873 179,- og ett tilfelle av grovt underslag på til sammen kr. 971 942,-.

Tiltalte var kirkeverge for Stor-Elvdal kirkelige fellesråd, og var i tillegg regnskapsansvarlig for menighetsrådene og kirkesuten i soknet. I perioden 2002-2012 handlet han mot sin arbeidsgivers tarv idet han utført tjenester som lå til sin arbeidsgiver, og tok seg betalt for dette med til sammen kr. 873 179 på en konto som arbeidsgiver ikke visste om. Pengene ble forbrukt. Hva angår underslaget vises det til at tiltalte på rettstridig måte har tilegnet seg kr. 971 942 tilhørende menighetsrådene og kirkestuen.

Tiltalte skal dømmes for omfattende økonomisk kriminalitet. Beløpene utgjør samlet kr 1 845 121,- fordelt på en periode på ca. 10 år. Det er mange fornærmede i saken, og antallet som er påvirket av tiltaltes handlinger er betraktelig høyere.

Hva angår utgangspunktet for straffutmålingen viser retten til dom fra Eidsivating lagmannsrett, publisert som LE-2014-173305, der lagmannsretten uttaler følgende.

"(..) Ved utmåling av straff for grov økonomisk utroskap gjør sterke allmennpreventive hensyn seg gjeldende. Det klare utgangspunkt er en ubetinget fengselsstraff av ikke ubetydelig lengde jf.

Ved den konkrete straffutmåling tar lagmannsretten utgangspunkt i omfanget av den straffbare handling(..)"

Modus ved denne typen handlinger gjør at denne typen utroskap og underslag er vanskelig å oppdage, og kan pågå uavdekket over lang tid før noen oppdager hva de er utsatt for – noe denne saken viser.

Etter rettens syn ble handlingene utført på en utspekulert måte, og tiltalte har over tid utvist en fast forbrytersk vilje til å skaffe seg selv, og/eller andre, en uberettiget økonomisk vinning av betydelig omfang. Forholdet ble først avdekket og brakt til opphør som en konsekvens av en ekstern revisjonsrapport etter at dette hadde pågått i over 10 år. Det er slik retten ser det intet som tyder på at tiltalte hadde noe ønske om å avslutte sin aktivitet. Den særlige tilliten tiltalte var gitt som kirkeverge under fellelrådet, og som økonomi/regnskapsansvarlig for menighetsrådene, har han etter rettens syn misbrukt på en illojal og graverende måte. De allmennpreventive hensyn tilsier dermed en meget streng reaksjon.

Etter rettens vurdering må det reageres strengt mot denne form av grov økonomisk utroskap som vi her står overfor

Hva gjelder utgangspunktet for straffen bemerker retten at ved økonomisk kriminalitet ilegges beløpets størrelse ofte utslagsgivende for den konkrete straffutmåling jf. blant annet LE-2014-173305.

I LH-2012-11484 ble en 42-årig mann dømt for grov økonomisk utroskap til fengsel i ti måneder, hvorav seks måneder betinget. Som daglig leder i et aksjeselskap hadde han uberettiget latt selskapet betale private varer for seg med 987 671 kroner.

LE-2014-173305 gjaldt grov økonomisk utroskap svarende til et beløp på 622.482 kroner. Straffen ble der satt til fengsel i 7 måneder.

I LF-2013-75393 ble en advokat dømt for grovt underslag av til sammen ca. 1,6 millioner kroner. Den tiltalte forsøkte å skjule underslaget gjennom å produsere falske oppdragsbekreftelser, falske varsler om avregning og falske fakturaer. Han ble også dømt for falsk forklaring for retten og for uriktig bokføring. Straffen ble satt til fengsel i ett år og åtte måneder.

I LB-2014-165328 ble en 27-årig kvinne, funnet skyldig i grovt underslag av i overkant av 1.1 millioner kroner. Straffen ble fastsatt til fengsel i ti måneder.

I skjerpende retning legger retten særlig vekt på at handlingene pågikk over lang tid, at handlingene har voldt økonomisk skade for fellesrådet og menighetsrådene, at tiltalte brutt den særlige tilliten han var gitt som kirkeverge og regnskapsansvarlig, samt at tiltalte i relasjon til post I ikke har tatt vare på regnskapsdokumentasjon og at han for post II utarbeidet og fremla uriktige regnskap for menighetsrådene.

I skjerpende retning skal også bemerkes at tiltalte ved å operere med en skjult økonomi for fellesrådet har ført bevilgende myndighet bak lyset.

I formildende retning legges det vekt på at tiltalte har erkjent straffeskyld for deler av tiltalen jf. straffeloven § 59 annet ledd. Skylderkjennelsen kom imidlertid først rett forut for prosedyrene og må således sies å ha hatt begrenset positiv innvirkning på etterforskningen eller iretteføringen av saken.

Videre legger retten i formildende retning noe vekt på at tiltalte har erkjent og akseptert erstatningsansvaret ovenfor menighetsrådene.

Saken er blitt gammel. Anmeldelsen forelå hos politiet ultimo november 2012, og saken avgjøres i tingretten medio mars 2016. Etterforskningen har vært krevende idet saken involverer speiling og sammenfatning av en betydelig ufullstendig datamateriale. På grunn av manglende regnskapsføring og dokumentasjon fra tiltaltes side var det påregnelig at etterforskningen ville ta tid, men et tidsforløp på over tre år og fire måneder fra anmeldelse til dom i tingretten er lengre tid enn det som normalt kan påregnes i en sak som dette.

Tidsforløpet vil måtte gi seg utslag i straffen reduseres. Det vises i den anledning til Rt-2015-788. avsnitt 30 og 31 hvor det fremgår:

"(..)Påtalemyndigheten har erkjent at saken, som ikke bød på spesielle etterforskningsmessige utfordringer, har tatt så lang tid hos påtalemyndigheten at det foreligger brudd på retten til rettergang innen rimelig tid, slik denne retten er fastslått i Den europeiske menneskerettighetskonvensjon - EMK - artikkel 6. Dette er jeg enig i. Etter grunnlovsreformen i 2014 følger retten til rettergang innen rimelig tid også av Grunnloven § 95.

Ved helt korte straffedommer er man i praksis henvist til å kompensere for en for lang saksbehandlingstid ved å gjøre hele eller deler av dommen betinget. Ved en dom på den lengde som vi her i utgangspunktet står overfor, er det etter mitt syn naturlig å foreta en reduksjon av straffens totale lengde, og eventuelt i tillegg gjøre en del av straffen betinget. Da sikrer man at domfelte oppnår kompensasjonen for bruddet på menneskerettighetene uavhengig av hva som måtte skje i prøvetiden for en betinget del av dommen(..)"

I nærværende sak forefinnes det etter rettens syn ikke tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til om saksbehandlingen representerer ett brudd på EMK art 6, eller Grl. § 95. Til tross for dette finner retten likevel grunn til å gjøre en skjønsmessig reduksjon i straffen som følger av den lange saksbehandlingstiden. Retten finner imidlertid ikke grunn til å gjøre deler av straffen betinget.

Retten kan ikke se at det foreligger øvrige omstendigheter som er av betydning for den konkrete straffutmålingen.

Straffeloven (1902) § 62 første ledd gis anvendelse og det utmåles en felles straff for forholdene.

Etter en samlet vurdering, der alle de ovennevnte momenter er hensyntatt, har retten kommet til at straffen passende kan settes til fengsel i 1 år og 4 måneder.

Til fradrag i straffen kommer tre dager for utholdt varetekt, jf. straffeloven § 60.

Erstatning

Påtalemyndigheten har på vegne av de fornærmede fremmet følgende erstatningskrav

Post I:

- Stor-Elvdal Kirkelig fellesråd med kr 681 689,-

Post II:

- Sollia Menighetsråd med kr 592 553,-
- Stor-Elvdal Menighetsråd med kr. 142 573,-
- Atneosen Menighetsråd med kr 83 917,-
- Strand Menighetsråd med kr 65 969,-
- Strand Kirkestue med kr. 44 255.

Retten vil i det følgende drøfte erstatningskravene fra hhv. fellesrådet og menighetsrådene separat.

Post II: Menighetsrådene og kirkestuen

Ansvarsgrunnlag foreligger i og med domfellelsen, og det er på det rene at samtlige subjekter har hatt et økonomisk tap. Det er videre på det rene at det foreligger årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og tapet.

Når det gjelder tapets størrelse, så fremgår det av den dokumentasjonen som er fremlagt for tingretten at de respektive summene for hvert menighetsråd er beregnet ut fra en tankegang om at det ved oppdagelsen av forholdet tilsammen fantes midler på de to aktuelle kontoene svarende til 9,6 % av det som reelt skulle ha vært der.

Erstatningskravet er således beregnet ut fra det enkelte menighetsråds innestående i følge de ovennevnte regnskapene; hvoretter på erstatningskravet således utgjør 90,4% av dette.

Tiltalte har erkjent og akseptert erstatningsansvaret for de konkrete beløpene i samsvar med oppstillingen ovenfor og retten avsier med dette dom i tråd med påtalemyndighetens påstand hva angår menighetsrådene og kirkestuen.

Post I: Stor-Elvdal Kirkelig fellesråd

Erstatningskravet fra Stor-Elvdal kirkelig fellesråd er ifølge påtalemyndigheten basert på det det tapet Stor-Elvdal kirkelige fellesråd er påført som følge av tiltaltes kontantuttak med visakortet, samt overføringer til seg selv og kirketjenerne fra samme konto.

Det er for retten dokumentert uttak og overførsler med til sammen kr. 681 689,-. Dette er heller ikke bestridt av tiltalte. Retten legger beregningen til grunn som sannsynliggjort.

Hensett til det resultat retten har kommet til under post I forholder det seg slik det til sammen er foretatt innbetalinger til den aktuelle visakontoen med kr. 871 923, som ikke vedkommer fellesrådet. Det vises om dette til rettens bemerkninger under post I ovenfor. I lys av dette kan retten ikke se at Stor-Elvdal kirkelige fellesråd har lidt noe økonomisk tap som følge av de kontantuttak og overførsler som erstatningskravet er anført å bygge på.

Tiltalte skal etter dette frifinnes for erstatningskravet fra Stor-Elvdal kirkelige fellesråd.

Retten bemerker at Stor-Elvdal kirkelige fellesråd i medhold av strpl. § 435 har anledning til å anke avgjørelsen knyttet til rettens behandling av erstatningskravet som er reist på deres vegne.

Saksomkostninger

Tiltalte dømmes etter tiltalebeslutningen og skal i tråd med hovedregelen pålegges å erstatte det offentlige saksomkostninger, jfr. strpl. § 436. Hensett til at tiltalte dømmes til en langvarig fengselsstraff i kombinasjon med at han er dømt til å betale et betydelig beløp i erstatning, idømmes likevel ikke saksomkostninger jf. strpl. § 437.

Dommen er enstemmig.

På grunn av stor inngående arbeidsbelastning, samt sykdom hos rettens formann, har det ikke vært mulig å få dommen avsagt innenfor lovens frist.

DOMSSLUTNING

1. [REDAKERT] dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 275 første og annet ledd jf. § 276, straffeloven (1902) § 255 jf. § 256 til fengsel i 1 – ett år og 4 -fire- måneder jf. straffeloven (1902) § 62 første ledd.

Utholdt varetekt kommer til fradrag med 3 –tre- dager jf. straffeloven (1902) § 60.

2. [REDAKERT] dømmes til å betale skadeserstatning til

- *Sollia Menighetsråd med
592 553 –femhundreognittitotusenfemhundreogfemtire- kroner*
- *Stor-Elvdal Menighetsråd med
142 573 –hundreogførtitotusenfemhundreogsyttire- kroner*
- *Atneosen Menighetsråd med
83 917 –åttitretusenihundreogsyttien- kroner*
- *Strand Menighetsråd med
65 969 –seksifemtusenihundreogsekstini- kroner*
- *Strand Kirkestue med
44 255 –førtifiretusentohundreogfemtifem- kroner*

Oppfylleelsesfristen er 2 -to- uker fra forkynnelsen av dommen.

3. [REDACTED] frifinnes for erstatningskravet fra Stor-Elvdal kirkelige fellesråd.
4. Saksomkostninger idømmes ikke.

Stevnevitneforkynning

Dommen sendes politiet ved aktor for forkynning ved stevnevitne for domfelte. Vedlagt dommen følger "Rettledning til domfelte", opplysning om når dommen anses forkynt og opplysning om ankefrist.

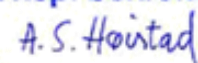
Retten hevet

Nils Christian S. Brandtzæg

Liv Tollan Ryen

Hans Petter Almasvold Borgos

Rett kopi bekreftes

Sign.:
Nord-Østerdal tingrett